

vonalon magánúrgonyok felvételére is fölhatalmaztatott Ferdinánd-hercegen a határvidéki illrbansági ezred területén korlátozott szolgálattal új távirda-állomás nyitottat meg; egyszersmind pedig az azelőtt fönlítozt szomszédos ohaba-bistrai távirda-állomás megszünttetett.

Mi újság?

(Franklin-társulat.) Lapunk kiadójának, Heckenast Gusztávnak könyv- és hírlapkiadó vállalatát, nemkülönbön jelentékeny nyomdáját azon díszes épülettel együtt, melyben a vállalat helyiségei vannak, egy irodalmi férfiakból és tőképensekből álló társulat vette meg. E társulat 800,000 forintnyi alapitókével alakult s czélul tűzte ki magának a magyar irodalom hathatós fejlesztését közhasznú s tanulságos könyvek s egészséges, józan irányú lapok kiadása által. Az amerikai egyesült államok egykori nagyevű elnöke Franklin Benjamin után, ki, mint tudva van, fiatal korában nyomdász volt s később mint író és politikus halhatatlan érdemeket szerzett magának, a társulat „Franklin-társulat” címét vette fel. Elnököké választott Hunfalvy János; alelnökül Heckenast Gusztáv; igazgatóság tagokul: dr. Jurenák Károly, Glatz Henrik, Kautz Gyula, Halász Imre, Trebitsch Ignác, Immerdorfer Ágost, Ballagi Mór, Eötvös Loránd b., Beck Miksa és Mandelló Hugó. A társulat ápril 1-jével kezdi meg működését, s igazgatójál Jurány Vilmos van kijelölve, a ki már több mint husz éve Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalának üzleti vezetője.

(A ferenczrendiek) a barátok-terén lévő kertjük területéből a pesti egyetemi könyvtári épület czéljaira 600 □ ölet ingyen engedtek át. E telek tulajdonjoga iránt a szerzet s az egyetem között hosszas per folyt, melyet előbbi minden fõrumon megnyert.

(Ajándék az akadémia részére.) A Salzbürgban lakó Kántz Zsigmond nyug. máramarosi bányászati és erdészeti tanácsostól, ki nagy buzgalommal gyűjté össze a linzi száműzetésben elhunyt Bacsnányi írónk hátrahagyott iratait, munkáit, leveleit és arcképeit, és azokat nagy csomagokban küldé be az akadémianak, a napokban érkezett meg az utolsó szállítmány. Kántz küldeményei közt egy szép album is van, mely Bacsnányi és neje, Baumberg Gabriela német költőnő arcképeit tartalmazza. A Kántz által már egyszer beküldött arcképről közölte lapunk is Bacsnányiné arcképét („V. U.” 1872. év f. 25. sz.).

(Kopernikus születésének négyszázados évfordulóját) ünnepélyesen megtartották Lengyelország több városának; Thorn, Krakkó, Lemberg Varsó, stb. városok fényes emlékünneplést rendeztek e napra.

(Jókai Mór) febr. 29-én töltötte be 48-ik évét, s ez alkalommal Berlinből németországi tisztelői is küldték hozzá üdvözlő sürgönyt.

(A kerepesi-ut-i boulevard.) A fővárosi közmunkatanács tanulmány tárgyává tette a kerepesi-ut rendezési tervét s a szabályozást minden részleteiben megállapította. A kerepesi-ut 3 részre fog oszlani, u. m. az ország-uttól a nagy körútig, onnan a szövetség-utczáig, és innen a vámgig. Az országuttal határos részben a közúti vaspálya egy vágányban a kerepesi-ut közepén fog egyezni s így vonul el a nemzeti színház előtt, míg azontul két részre oszlik és csaknem a nagy körútig két vágány vonul el. Az egész kerepesi-ut közepén granit, oldalt trachyt, a járdákon pedig aszfalttal fog burkoltatni. Az ut két oldalán fasor lesz, s e mellett lesznek a lámpatartók. A Rókus-kórház és a Kaszalek-féle ház el fognak távolíttatni. A közmunkatanács fölbívtá Pest-városát, hogy a kerepesi-ut szabályozására nézve itt elcsorolt terveket tanulmányozza, és ha azokat helyeseknek találva elfogadná, utasítsa mérnöki hivatalát, hogy azok alapján a részletes terveket készítse el.

(Az „Athenaeum”) megvette a jelenlegi

házával szomszédos Podmaniczky-házat, s azt a jövő évben szedő-termekké és irodákká alakítja át.

(A Svábhegyen) egy társaság összeváltrolta a br. Eötvös-, Emich-, Korcsák-féle villát és a Latinovics-birtok egy részét. E társaság rendes közlekedést (Rigi-féle vaspályát) akar a Svábhegyre létesíteni, vízvezeték építeni és egyéb kényvelemről gondoskodni. Ha e tervet kiviszik, a Sváb-hegy kétségkívül a leglátogatottabb helyek közé fog tartozni a főváros vidékén.

(Jótékony czélú vigalmak.) A pesti népszínház javára e hó 15-dikén, szombaton este tartott álarczos bál a farsang egyik legszebb mulatósága volt a redout termeiben. Ha a magasabb körök nem látogatták is meg elég számason: annál számosabban voltak a középosztály képviselői, s általában Pest valódi magyar társaságának tagjai. Tultömött nem volt a bál, de azért sok jegy elkert s a jövedelem, hir szerint, két ezer frt körül jár. Az eredmény a mulatókra és a nem-cszéla nézve egyaránt kielégítő volt. — A nőképző egylet bálya pedig, mely Karolina-Augusztá casászárné temetése napjáról elhalasztott, hétón, e hó 17-dikén tartott meg az Európa disztermében oly sikerrel, hogy az Európa zsufolt terméből a redout nagytermeibe kívánczozott a ropant számú közönség. A jövedelem bizonyosan ismét jelentékeny összeget szolgáltat e nemes czélú egylet iskolájának. — A protestáns árvaház javára adott bál volt a díszes nyilvános bálók közt az utolsó a farsangban, mely szerdán, 19-én este a kis redoutban tartott s mind sikerülte, mind czélja által méltóan sorakozik a két előbbi mellé.

(A pesti vadász-egyletnek) id. gróf Károlyi István Új-Pest és a kaposztás-megyeryi szőlők között tizenkét holdnyi területet ajándékozott vadásztelep, istállók, agár- és kopóházak stb. építésére. Ö Felségei számára is külön disztermet fognak ott fölláttítani.

(Mérges ruhák.) Dr. Halász Géza pesti főorvos vidékről több panaszt kapott, hogy pesti kereskedésekből küldött almazöld tarlatánok hirtelen megbetegülést okoztak nem egy tánczosnőnek, kik ily ruhát viseltek. Ennélfogva a főorvos néhány divatkereskedésben lefolyalta az efféle kelméket, hogy vegyészeti vizsgálat alá foghassa. Tudvalevőleg, mörreggel festett kelmék árulása szigorun tiltva van.

(Halálhírek.) Chele Imre vámosi derék kath. lelkész az isteni tisztelt közben halt meg az oltár előtt. — Domahidy Pál, Szathmármege egykori első alispánja, e hó 13-kán hunyt el 72-ik évében. — Szigetközi Zsigmond, ki a vidéki jobb szinészek közé tartozott, hosszabb betegség után közelébb elhunyt Pesten a Rókus-kórházban. — Liptay József, gr. Dessawffy Kálmán vanczellői derék tisztartója, e hó 4-én, s Boziczevich János honvédezerede Kassán e hó 15-én meghaltak. — Aradmegyében Mattencloif Gotfried földbirtokos elhunyt, 33 éves korában, özvegyet, (szül. Berchtold Henriette grófnőt) s két kiskoru gyermeket hagyva hátra. — Dobreczenben Tanczos István, a ref. felsőbb leánynevelde igazgatója, élete 39-ik évében elhunyt. — Zöldi Antal volt honvéd-százados nemrég kiserék örök nyugalomra Tolcsván, hol utolsó napjait szükségben, elhagyatásban élte le. — Pozsonyban e napokban hunyt el a 66 éves Karassay J. százados, ki már az asperni csatában vítezen harczolt és hadnagy lett, 26 éves korában mint százados lépett nyugdíjba, s a szabadságharcban honvéd lett a Világosig folyvást részt vett a csatákban, mint alezredes.

Nemzeti színház.

Péntek, febr. 14. „Közönyt közönnnyal.” Vigjáték 3 felv. Irta Moreto; ford. György Vilmos. Szombat, febr. 15. „A hugenottok.” Opera 4 felv. Zenéjét szerzette Meyerbeer. Vasárnap, febr. 16. „Tündérlak Magyarhonban.” Vigjáték 2 felv. Scribe után magyarosította Somolki.

Hétfő, febr. 17. Moliére halálának kétszázados évfordulóján: „A tudós nők.” Vigjáték 5 felv. Irta Moliére; ford. Arany László. Kedd, febr. „Ernani.” Opera 4 felv. Zenéjét szerzette Verdi. Szerda, febr. 19. „A jó bardok.” Vigjáték 4 felv. Irta Sardou; ford. Szerdahelyi. (Szabó Ödön ur felléptél.) Csütörtök, febr. 20. „Figaró lakodalma.” Opera 4 felv. Zenéjét szerzette Mozart.

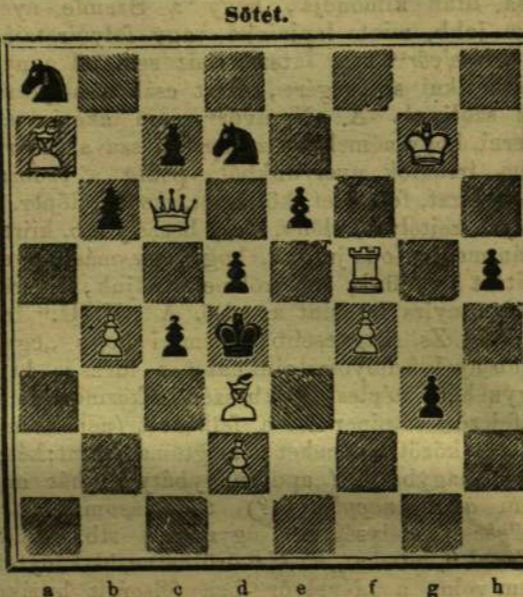
Szerkesztői mondanivaló.

— Debreczen. M. B. L. A megemlékezést köszönetel vettük. Az ígért küldeményt szivesen elfogadjuk, csak a közlés idejét nem tudjuk még pontosan meghatározni, hanem mindenesetre fölveszük a sorrendbe. — Brassó. R. L. Örvendünk az új találkozásnak; közelebb adjuk s a többi ígérteteket reméljük. — Eger. K. M. Visszaküldtük. — Tura. H. F. A kérdezett egylet létezik; mihelyt többet tudunk róla, közfétesszük. — „Kis kert Glén” és „Hejh, hogyha én.” Elég ugyesen vannak írva, de ennyi mind az, a mit róla mondhatunk. A mint elolvassa az ember, el is feleli.

— A „Vasárnapi Újság” régibb évfolyamai. Eladó: a „Vasárnapi Újság” eddig megjelent 19 kötete és a „Politikai Újdonság” 18 kötete. Tudakozódhatni Z. A. hoz Ipoly-Nyikre (u. p. Balassa-Gyarmat) intézett levélben.

SAKKJATEK.

691-ik sz. f. — Pap Dezsőtől (Miskolczon.)

Világos indul s az ötödik lépésre mattot mond.

A 686-ik számú feladvány megfejtése. (Gerecz Károlytól Sárospatakon.)

- 1. Fh7-g6 Ke5-f6
2. Fg6-f5 K tetsz szer.
3. Ff5-h7 K vissza
4. Kd7-d6 Kf6-f7
5. e4-e5 Kf7-e8
6. Fh7-g6 mat.

Helyesen fejtettek meg: Veszprémben: Fülöp József. — Miskolczon: Czenthe József. — Gelsen: Glesinger Zsigmond. — Kecskemén: Galambos János. — Stuttgartban: Rombauer Emil. — Szatmárnóti: Vas János. — Újfalun: Farkas Ferencz. — A pesti sakk-kör.

Versenyjátzsma Bécs—London között

Table with columns for Világos (London) and Sötét (Bécs) with chess move notations like c2-c4, Hb1-c3, He3-d5, etc.

TARTALOM.

Kopernikus Miklós (arckép). — A vezgó. — Egy magyarországi próféta (vége). — Stanley utazása Livingstone fölkeresésére, II. (két képpel). — Az argyisi zárdá és templom (képpel). — A leánygyermek nevelése (folyt.). — Petőfi családias költeményei, I. — Egyveleg. — Tarhaz: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Közlekedés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár. Felelős szerkesztő Nagy Miklós (l. magyar-utoza 21. sz.)

Buda-Pest, márczius 2-án 1873.

Elfizetési föltételek: a Vasárnapi Újság és Politikai Újdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Újság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Újdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Újság és Politikai Újdonságokk illetőleg: Egy négyezer hasábzott petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszori igtatásnál csak 7 krajczárba számíttatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Ooppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 3. — Bélyegdíj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

Gróf Szapáry Gyula.

A kiegyezéskor 1867-ben kinevezett minisztérium tagjai közül már egyetlen egy sincs régi helyén, sőt a belügyminiszterből ő Felsége személye melletti miniszterrel lett b. Wenckheim Bélán kívül, egyetlen egy sem tagja már a magyar kormányának. A fontosabb miniszteri tárczák pedig, az egy pénzügyi kivételével, már mind a harmadik kézben vannak, sőt a belügyminiszteri terhes és díszes állás most töltetik be negyedszer, a nélkül, hogy teljes vagy tömeges bukás vagy lemondás csak egyszer is előfordult volna. A belügyminisztereknek különösen az egészség istennője nem kedvez: báró Wenckheim Béla, Rajner Pál, és most Tóth Vilmos, mindannyian megrongált egészségük helyreállítása végett voltak kénytelenek a belügyminiszteri gondok terhe alól fölmentetni magukat ő Felsége által. Pedig ez állás egyike azoknak, melyeknek elfoglalóitól — átalán véve mindennél sok követeléseihz képest is — nagyon sokat vár az ország közönsége. Közigazgatásunk tökéletlenségei, kivált a mult szeptember óta, annyiszor voltak beszéd és vitatás tárgyai, hogy társalgásban és hírlapokban már csaknem stereotyp kifejezéssé vált e három szó: „közigazgatásunk teljes hiánya.”

1848/9-diki mozgalmakban és a nagyszerű küzdelemben még ifjusága miatt nem vehetett részt; a függetlenségi harcz lezajlása után következés évek alatt pedig a közéletben, természetesen, sehol sem nyílt tér a tevékenységre. Csak a magánélet csendes, zajtalan, de hasznos és a közjóra is értékesíthető munkálkodása állott előtte is s ettől nem is vonakodva, már 21 éves korában (1853-ban) elkezdte a gazdálkodást, szülőknek egyik birtokát vevén át önálló kezelésé alá.

Három évvel azután már a környék

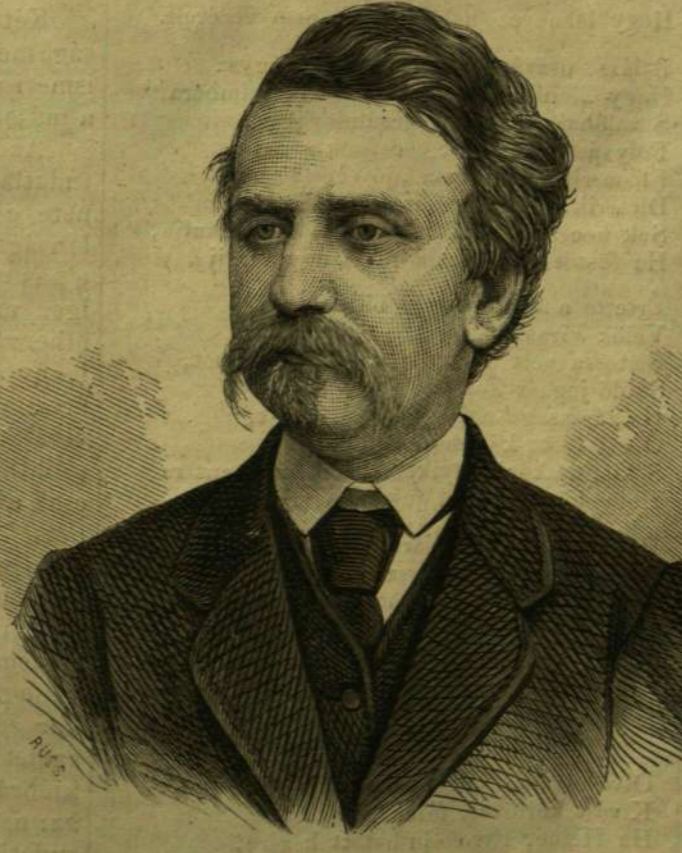
Ezek az egyesületek abban az időben politikával is foglalkoztak, ha csak távolról kerülgetve és irányaikban arra czélozgatva is s ezekben nyilvánult, a mennyire nyilvánulhatott és nyilvánulni merhetett, a vidék közhangulata. Ez egyesület Szapáry Gyula gróf választotta elnökévé, ki ez állomást 1867-ig megtartotta.

1859-ben, már mint kipróbált, tapasztalt és gyakorlott gazda, átvette szülei összes birtokainak kezelését, a nehéz idők folytán elég terhes és zilált viszonyok közt azokat öt-hat évi kezelés után annyira rendbe hozta, hogy neki és testvéreinek egyaránt szép osztályrészt jutott.

E közben 1860/1-ben a szolnoki kerület országgyűlési képviselőjévé választották, s ugyanakkor Heves- és Külső-szolnok vármegye első alispánjává; de a provizorium alatt ő is teljesen visszavonult gazdaságához s nem sokára (1864-ben) megházasodott, nőül vevén Festetics Karolina grófnőt, Festetics Ágoston gróf leányát.

1865-ben ismét a szolnoki kerület képviselője lett az országgyűlésen, s e minőségében tagja volt azon hatvanhetes bizottságnak, mely a kiegyezés alapfeltételeit megállapította, s a kiegyezés létre jötte után egyszersmind az első delegációnak is tagja volt. Ez időtájtban a hírlapirodalomban is volt szerepe: az ellenzékhez áttérő Mocsáry Lajossal folytatott polemiait épen a kiegyezés kérdése és módozata felett, a mi a pártban csak emelte nevének és szavának súlyát.

1867-ben Hevesmegye főispáni helytartójává nevezették ki, s a képviselőházból a főrendi házba menvén át, annak üléseiben tevékeny részt vett, ugy is mint jegyző, ugy is mint több bizottság, nevezetesen a pénzügyi bizottság tagja s az 1869-diki év előirányzatához terjedelmes véleményes jelentést szerkesztett.

GRÓF SZAPÁRY GYULA.

HETI-NAPTÁR table with columns for Hónap-és hetinaap, Katholikus és protestáns naptar, Görög-orosz naptar, Izraeliták naptara, N a p (hossza, kél, nyug.), and Hold (hossza, kél, nyug.).

1869-ben, midőn Hevesmegyének a szélső baloldalhoz tartozó többsége azt a híres határozatot hozta, melylyel a törvényhozás intézkedési ellen a legélesebben kifakadt: e határozat megsemmisítésére gróf Szapáry Gyula küldetett ki mint királyi biztos.

A küldetése megszüntével egyszersmind főispáni helytartói állásáról is lemondván, a belügyminiszteriumba lépett be miniszteri tanácsosi minőségben s ott a megyei ügyeket kezelte. Innét azonban már a következő évben a közlekedési miniszteriumhoz ment át, hova államtitkárrá nevezetett ki. Ugyancsak az 1870-dik év november havában a nyitrai megyei galgóczi kerület képviselőjévé választott meg, s így ismét a képviselőház tagjává lett, hol hajlamának és munkálkodási vágyainak megfelelőbb tért talált, mint a főrendek között; de azért a közlekedési miniszteriumnál sem hagyta oda tevékenységi terét s az államtitkárságról csak 1871-ben, május havában mondott le, midőn Tisza Lajos vette át a közlekedési miniszterium tárczáját. Ettől kezdve csak mint képviselő szerepelt s a mult országgyűlés végén előadja volt a végig nem tárgyalt választási törvényjavaslatnak.

Szapáry Gyula gróf neve, kivált az utóbbi évek alatt, több intézet- és egyetemen volt összekötöttségben, minthogy nem egy helyen választott meg részint elnöknek, részint igazgató tanácsosnak s e helyeken is buzgó tevékenységéről ismeretes.

A mult évi képviselőválasztások alkalmával a közbizalom két helyen is jelölté tette, az ország két külön vidékén, az alföldön és a felföldön, s a választás ugyanazon egy napon történvén a két helyen: mind Hevesmegye tiszabádi kerületének, mind Nyitra megye vágyhelyi kerületének képviselőjévé gróf Szapáry Gyula választott meg. Az utóbbiról lemondván, azt a kerületet az ellenzék nyerte el, Szapáry gróf pedig jelenleg az abádi kerület megbízó levelével ül a törvényhozók sorában.

Az országgyűlés megalakulásakor megválasztott a vasuti bizottságba, s e bizottságban ismét jegyzővé; megválasztott a delegációba s itt ismét mint a hadügyi bizottság tagja azon albizottságba küldetett ki, mely a hadsereg élelmiszerének és felszerelésének állását és költségeit vizsgálta át. Legutóbb mint a központi bizottság előadója a fővárosok rendezéséről szóló törvényjavaslatot védelmezte a házbán.

Ime ez vázlatos rajza egy ifju politikuskunk inkább használni, mint fényleni vágyó, inkább folytonos, mint rohamos munkálkodásának. Már több miniszterválasztás alkalmával volt különböző tárczák jelöltje s Szapáry miniszterelnökké nevezetésekor is egy ideig az ő nevét emlegették a közlekedési miniszterségre, de kinevezetése akkor elmaradt, hogy ime most, alig pár hóval később, a nehezebben betölthető belügyi tárczát vegye át.

Szapáry Gyula gróf még legszebb korában van, s hogy jövendő pályája mily eredményű lesz saját magára és az országra nézve: azt tehetségei és a viszonyok kedvező vagy kedvezőtlen volta fogja eldönteni. Annyi kétségtelen, hogy Sennyey b. szeptemberi beszéde óta a közigazgatási politika iránt nagy érdeklődés támadt s a kormánytól oly hangosan követelik a jó közigazgatást, hogy az eddig hálott gyakorlati eszmék alapján bármely szervező talantom sem tehermenthet a várakozást kielégítő közigazgatást. De az is kétségtelen, hogy minden ez irányban tett munkát szives elismeréssel veend az ország az új belügyminiszterrel.

F. I.

Hübele Balázs.*)

(A hős egyetemre jö.)

Azonban, hol künn bucsók völgye-hadmán,
Vadászva a pusztákat, réteket,
Hol iskolában, a pászczák sugalmán,
Lemorzsolá a gyermek-éveket;
Végig taposva nyolcz osztálya malmán,
Sok össze-vissza tankönyvet megvett,
S bár ez fejében mind egy rőzse-boglya:
Kimondták, hogy megért, feljönni jogra.

Boldog jogász-kor, tarka szép mozáik!
Mily quodlibet, míg e pár év lezaj:
Kedv a baj, ború a derű hogy összevállik,
Könyv, kártya, billiard, ész-jog, csókos ajk,
Kard, kutyabőr, párbaj — de nem halálig —
Szívseb, üres zseb — együtt egyre sajt —
A hármast jobboldalt: szív s horog**)
Mind ez, chaoszban hömpölyög, forog.

Balázs hát Pestre jö és szubszkribál,
Az egyetembe néha föltekint,
De többször a folyások között pipál,
A névsor-olvasásra lesve kint,
Vagy benn padot faragcsál, szundikál,
S tanár urakra nem sokat legyint,
Nem mintha tértelenyegre voln' születve,
De oly tanulmányokra semmi kedve.

Mi a jog ösvényén világot áraszt,
Mi benne lélek és léleteli:
A bécsi rendszer, a német tanár azt
Nehéz homályosságra göngyöli;
Belső eszmét, szellemet kiszáraszt,
De észre szálát száz felé szeli, —
Balázs utálja a betű-évet.
S kortársai közt keres kitüntetést.

Kortársai közt, kik útát nem találva,
Az élet ösvényén mentek vakon,
Be volt előttük minden pálya zárva,
S merő szokásból tengték a jögon,
Hogy majdan, a tanéveket lejárva,
Honn, a hanyatló ősi birtokon
Vonuljanak meg, míg van, inni, enni,
Búsulni a honért és mit se tenni.

Nincs ugy-e most, ki helyét jól betöltse,
Nem letek, ugy-e, férfit eleget,
S becsülnék, multnak sok régi bölcsse,
A korcsosuló nemzedékek?
Hát lesz-e a fának nemes gyümölcse,
Mely elvadulva fajzott, senyvedett,
— Kit könyh ha öntözött, keserv ha érlelt:
Hogy lenne ezénál, kit ezél nem vezérelt.

Balázs, uszván az árral, hirre vágya:
Hogy „inni tud,” „kozak,” víg czimborá,
S valóban kezd is teljesülni vágya,
Folyvást növekszik e czimek sora;
Elismerik, hogy van „jó ezetágya“
Dicsérik: „torka pompás csutóra.“
Sok koczapipás majd megfűl, ugy tanulja,
Ha füstöt nyel, iszik rá, s ugy kifűlja.

Értette a kártyát és a billardot,
Velők virasztott olykor hajnalig
Biztosra vett ő duplát, triplát, quartot,
Süldő-jogász korában sem bálák;
Ha társasága néha jól „bemártott,”
Ő ott ivott köröm-csordulattig
S kiállt akár melyikkel borra, schnapszra,
Hogy köztük ezzel jusson névre, tapsra.

De női körbe nem járt, sőt negédes
Garral gyalázt' az asszony-állatot,
S há a költőkben itt-ott holmi kétes
Czélzást talált, azon szörnyen kapott;
Hogy: „még a nő, ámbár ize édes,”
Hogy: „gyilkol, a mit áraszt illatot,”
Hogy: „félíg angyal, ám övön alól
Mind pikkelyes hal, sátán és pokol.“

Olvastni nem volt ellenére,
Kivált költöket, főleg a bizart;
Ha Heine, Byron juthatott kezére,
Vagy más poéta, rosszabb, de hazard,
Ő nyelte azt, s az volt nagyon inyére,
Ki szitkokat meg gúnyt böven pazarlt,
Kinek kezében a költsézet ostor,
Petőfiből az „Örült” és „Apostol.“

*) A Kisfaludy-társaság által pályaközzoruzott költeményből a névtelen szerző által lapunk számára küldött e töredék eltévesztetett kezünkhez. Itt közöljük, s tiszteltelődését a szerző meghagyása szerint a magyar írói segélyegylet számára szolgáltattuk át.

***) Kereszt, horog, szív; hit, remény, szeretet.

Shakspeare is olykor s Bánkbánt szinte falván,
Ha — mint szeg a zsákból — itt-ott kiállt
Egy-egy ledér sor: ő azt elszavalván
Bor közt, illyessel nagy hatást csinált;
Tréfával, élcczel — egy kicsit banyalván —
Ily társaságban mindonütt ki-vált,
S mint sok kapós anekdotát tudó,
Pohár között ő volt a hang-adó.

S bár néha eltelik, csömört is érez,
Szeretne tenni tán „valami mást,”
De vonja őt a tömjén, melyet élvez,
S nem is nagyon keres más hivatást,
S talán örökre hű marad köréhez,
Folytatja köztük a dicső ivást,
Ha egyszer a „világgal” össze nem veszi,
És félre nem vonul, miként Achillesz stb.

A leánygyermek nevelése.

— Janet Páltól. —

(Vége.)

Tagadhatatlan, hogy a csillogó és a külső az ifju leányok szeme előtt mindig tetszeni fog, és nem szükséges, hogy minden tárgy felett bölcsészettel hozzanak ítéletet; de az már mulhatatlanul szükséges, hogy az érdemet többre becsüljék a látszattal, hogy ohajtsanak jók lenni, s a szeretetreméltóságot se tartsák magukban megvetendőknek. Legfőbb kellék, hogy a könnyelmű léhaságtól undorodjanak, a hazugságot és önzést kerüljék, mindentől, mi a szellemet kisebbiti, a szívet keményíti, kiszáritja, s a jellemet alácsontyítja, borzadva forduljanak el. Habár valami nagy erények gyakorlatát még nem kívánhatjuk tőlök, de azt követeljük, hogy az erények szívökbe legyenek oltva, s becsét ismerjék.

A női erények között van egy, mely leginkább ifju leányokat illet meg, s oly sajtáságos báj kölesönöz nekik, melyet az asszonyoknál már hiába keresünk; ez korántsem az arez üdösége, az ifju kor kelleme, s szellem patogása, vagy a tehetség fénye, mely tetszik és megbűvöl, hanem egy sokkal bensőbb és gyöngédebb valami, egy titkos kellem, melyet nem annyira látni, mint sejtetni és érezni lehet: az ártatlanság.

Kétféle ártatlanság van: az az ártatlanság, mely nem tud semmit, és az, mely már ismeri magát; az első, a gyermekek sajátja, a második az asszonyoké.

Az ifju leány ártatlansága, mely az öntudatlan és az öntudatos ártatlanság átmenete, e kettő között foglal helyet. Az ártatlanságot gyakran hasonlították a virághoz, e hasonlóság mindig új, mert mindig igaz marad. A virág fejlődése, nyílása és elhervadása között fokozat van. Az ifju leány ártatlanságának is ez a története. Az ártatlanság tudatlansággal kezdődik, de nem elváthatatlan tőle. Az ártatlanság erény, a tudatlanság nem az, sőt az ártatlanság is csak akkor változik erénynyé, midőn a tudatlanságból kibontakozik. Az ifju leányok ártatlanságának megővésére mindent el kell követnünk. De két dolgot nem szabad elfelejteni: hogy a tudatlanság nem tart örökké, és nem nagy bölcsesség, az ifju leányt azon kellemetlenségnek kitenni, hogy a gyermekkor édes álmából minden átmeneti előkészület nélkül fölriaszszuk, és a borzasztó kiábrándulásokra ébreszszük; a másik pedig az: ne éljünk azon hiedelemben, hogy az a tudatlanság oly nagy volna, mint a milyennek képzeljük, mert a kíváncsiság vagy is tudni vágy mindig vele van; és ez a kíváncsiság igen természetes, mert igen helyes, hogy egy eszes teremtet azt kérdezze magától: hogy miért van ő teremtvé, s a világ folyásában mi az ő sorsa, mi vár rá? és ha ezt a kíváncsiságot nem lehet eltagadni, sem elfojtani, nem helyesebb-e, ha lépésről lépésre fölvilágosítják, a nélkül hogy ez

által a szeméret megsértenők, mint hogy ifju képzelget a rozsl szabályzott nyugtalan találgatások és kutatásokba engedjék tévedni?

Részemről, mert izlésemet bátran kimondom, tehát én részemről nem szeretem azt a buta együgyűséget, a mely még pirulni sem tud, és a melyet csak a nagy tudatlanság, a társaság és világtól való elzárás által lehet elérni: kitűnő rendszer, ha leányodat a klastromba szántad, de ha azt akarod, hogy feleség és anya legyen, akkor eljárásod igen helytelen, sőt hibás.

Ki nem állhatom azt a feszes, szenvedő ártatlanságot sem, azt a feszlegést, pöffeszkedést, lesütött szemeket, mely mindenütt és mindent rosznak lát; az ember önkénytelenül azon gondolatra jö, hogy belsőjük nincs olyan ártatlanul berendezve, mint a hogy kívül mutatják.

A mit én szeretek az ifju leányban, az az a szép nyugodtság, mely tud ugyan valamit, nagyon keveset, de nem akar többet tudni, nyugodtan és mosolyogva várja, míg az élet és a szív titkaikat előtte is föltárják. Tehát már most képzelhetik, hogy kinek a pártján lennék, ha a családanyák közt folyó vitatkozásokban részt vehetnék.

A vitatkozás e felett foly:

Okos lelkék és komoly figyelemzetek által elő kell-e a leányt azon szerepre készíteni, melyet később egy új család körében be kell töltenie?

Vagy leendő hivatása fölött a rendszeres hallgatás elvét kell követni, s előrelátó gondoskodással minden világosságot félre hárítani, s az ifju leány természetesen kíváncsiságát mindig el kell hallgattatni s a választ a későbbi időkre halogatni?

Én nem hiszem, hogy az okosság volna, minden előkészítés nélkül bocsátani az ifju leányt a házasság nagy megpróbáltatására; nem szabad, hogy hamis álmokat teremtsen magának, s a házasság alatt olyan szabadságot képzeljen, a mi nem helyes, a valódi állapot, a nyugodt szerelem és az anyai nagy felelősség helyett eszményi szenvedélyekbe ringassa magát.

Ezzel nem azt mondom, hogy a kiábrándításra, és az illyzerű fölfedezésekre vezető utat okvetlenül keresni kell, de azt hiszem, hogy kitérni előle — szükségtelen; azt hiszem, hogy az anya szilárd, komoly és nyugodt társalgása, az emberi indulatok és azok gyarlóságai fölött, a nehéz próbák, melyek ez életben reá várnak, a hibák, melyeket elkövethetnek, ezek olyan természetű tárgyak, melyek az ifju képzelődést jobban megővják, mint a regényolvasás eltöltése; az a legroszabb regény, melyet az ábrándozás magányos órájában maga teremt az ember.

A női kötelességek előkészítéséhez, legalaposabb és jobb iskola a családi élet, a háztartás vezetésének gondja, az anyagi foglalatosságok, a munka, de nemcsak a könnyű és kellemes, hanem a hasznos. Semmi sem áll oly jól a leánynak, mint a munka. A szabatos tevékenység elfoglalja a szellemet, s nem engedi, hogy bizonytalan, határozatlan gondolatokba merüljön, melyek igen gyakran a veszélyes gondolatok szomszédságába tévelyithetnek.

A nőknek legnagyobb ellensége az unalom. Az unalom készíti a lelket, hogy a képzelődéstől szórakozásokat kérjen. — szórakozásokat, melyek látszólag szelidek és ártatlanok, de lassanként a lélekbe hatnak, tevékenységi erejét megbűvénítják, s az ifjuság szenvedélyeinek martalékul vetik.

A tevékenység, az aprólékos házi gondok, az eszmék és foglalatosságok változatosai, ime az óvszerek, — az egyedüli orvosság.

Különbö is szükséges, hogy az ifju leány a házi foglalatosság tudományából lezárókat vegyen, mert később saját házi körében kell azokat alkalmaznia.

A legnagyobb szikla, hol a leány hajótörést szenvedhet — a világ. Pedig nem távolíthatják el egészen tőle. A világgal szemben a családnak kötelezettségei vannak, melyek alól meg az ifju sem vonhatja ki magát. Nem az-e a hivatása, hogy majd ő is a világban éljen? nem azért, hogy egész életét a világnak szentelje, ez veszedelmes volna, hanem hogy szabad idejének néhány óráját a világnak adja.

Az emberek nem arra születtek, s nem az a rendeltetésük, hogy mint az ellenségek egymástól elzárva éljenek: szeretik egymást fölkeresni, s az időt együtt eltölteni; ezért vannak a reünik, körök, a társaságok, egy szóval a mit világnak neveznek, melyből mindenki kivieszi a részét, a megnyitit vehet vagy venni akar; nincs törvény, mely azt parancsolja, hogy a világból kivonjuk magunkat.

Azt jól tudjuk, hogy a világnak megvannak a maga veszélyei; még pedig nemcsak az ifju leányra, hanem az ifju asszonyra, sőt a család-anyára is; a férfiak sincsenek kivéve, még a bölcs sem, vagy a ki bölcsnek hiszi magát vagy annak tartatik.

Mit kell tehát tenni? a világot szétrottni? — az lehetetlen; meg kell tanulnunk okosan élni benne, erre nézve pedig szükséges, hogy ne váljunk meg tőle egészen: mert ha egészen visszavonjuk magunkat, az élvezési vágy majd későbbben vesztéltételt, még pedig igen gyakran az anyai kötelességek rovására.

Azonban az ártatlanokra nem olyan nagyon veszélyes a világ, mint a milyennek a korlátolt bölcsesség el akarja hitetni. A bajt mindenütt mimagunk és megromlott képzelődésünk látja; az ártatlanság nem kértelkedik, az életet nyugodtan élvezi, tövisseit és szirteit nem látja, az öröm virágait leszakítja, élvezi, de a keserűséget és mérget ott hagyja.

Távol legyen tőlem, hogy az ifju leányok által oly élénken ohajtott élvezeteket roszaknak vagy veszedelmeseknek tartanám, sőt, azt tartom, nagyon egészségesek és üdvösek: mert a képzelődés kívánalmait illő mértékben kielégítik, és az ifju lélekben fölbredő költői ösztönnel eleget tesznek; pedig azt hiszem, hogy ha ez indulatokat tulságosan visszafojtanák, az már igazán veszedelmes volna.

De ha a világi szokásokat nem kárhoztatom, a vele való visszaéléseket, vagy időelőtti használatát teljes lelkemből hibáztatom. Napjainkban már gyermekbálokat is adnak; megvallom, hogy e bálók nagyon csinos és kellemes látványt nyújtanak; de azért ezt mégis kártékony élvezetnek tartom. A szemet kielégíti, de a szellemet nem. A bál nem gyermeknek való élvezet, csak az ifjakat illeti meg. Az idő előtti vagy az időtuli bálidüh igen szerencsétlen vagy nevetéses szenvedély.

Ha az ifju leány a világ örömeit nagyon korán vagy nagyon gyakran izlelte, a természetes és egészséges örömeiket, miket belőle meríthet, hamar kimeríti és elhasználja; ekkor folyamodik aztán a rozsl szenvedélyből származó hamis élvezetekhez. Az ártatlan tetszvágy, melynek egyedüli fegyvere a fejlődő kellem varázsa volt, számitó, hazug és csapodár tetszelgésessé válik; a nemes törekvést, mely győzelmet csak a szeretetre méltóságban keresi, aljas vetélkedés követi, mely vesztéseit rágalmazással boszulja meg, és

győzelmében nem annyira saját örömét mint a mások megszégyenítését keresi. A szem, az arckifejezés, és az egész lényen előmlő nyájas kedélyesség helyét, mely az egészséges öröm és igazi boldogság csalhatatlan jele, s az öregek szemét gyönyörköteti, a világtól visszavonult ember gondolatait földériti — erőltetett vigság, az a külvilági hideg, száraz, szaggatott, szinpadias hahota követi, mely a jóízű ember idegeire oly kellemetlenül hat.

A világgal való koronkénti érintkezés szép csendesen bontakoztatja ki az ifju leányt a gyermeki korból, s fokonként, majdnem észrevétlenül készíti el arra, hogy egy művelt férfinak kedves élettársa legyen; de a világgal való visszaélés egészen kivetkötözi a nőket természetességükből, divatkirálynők lesznek, egy csoport hizelgő rabszolgától körülvéve, — de szépségük ideiglenes, melyet csak az előítélet és a hadicsélek tartanak fenn.

Nem tudom családod-e, de azt hiszem, hogy a fölvilágosult és okosan megengedett szabadság a leghelyesebb elv az ifju leányok nevelésében.

A természetes ösztönésébe sokat kell bízni; örködni kell felette, de visszafojtani nem szabad; mindent eltávolítani előle a mi megbotránkoztatná, tehát nem betiltani, hanem eltávolítani, — mert a tiszta ártatlanság megővésére soha sem tehetünk eleget.

Elismerem, hogy a férfiak és nők nevelése közt nagy különbség van; de azt hiszem, hogy az illő arány megtartása mellett mindkét nem nevelésénél ugyan azokat az elveket kell alkalmazni. A nőnek épen olyan szükséges mint a férfinak, hogy önmagán uralkodni tudjon, az az eszét helyesen használja és cselekedeteit megfontolva tegye. Nem sok tiszteletet tanusítanak a nők iránt, ha csak a szokás, a routine által vezeték, midőn a férfiakat az okoskodás által igyekeznek nevelni.

Az élet tudománya abban áll, hogy a jót a rozstól meg tudják különböztetni.

Ez a megkülönböztetés pedig egyedül csak az észről jö. A szív nem mindig elfogadható bíró. „Az önfeláldozás, az érzelem és rokonszenv, az erkölcsnek támaszai és kiegészítő részei. A ki azt hiszi, hogy a lélekre ható benyomások mindig jók, az nagy veszélyeknek teszi ki magát: de nem így van. A nők igen boldogok volnának — ha ez így lehetne!“

Az ifju leányokon áll megmutatni, hogy a nemes és komoly neveltetésre méltók s bebizonyítani, hogy nem okosság ugy bányi velők, mint gyermekekkel, vagy arany kalitkába zárt szép kis madarakkal.

Ha feszes, majdnem kényszerített tartózkodásból sokat megvonnak tőlük, saját okosságokkal kell azt helyre pótolniok.

Ha szellemök művelését megengedik, szerénységükkel kell azt kiérdemelni.

Ha az élet és saját sorsok fölött fölvilágosítást nyernek, azért még nem helyes minden tárgy fölött vakmerő ítéletet mondani, sőt ellenkezőleg véleményüket több megfontolással tartoznak nyilvánítani. Elvégre, soha se feledkezzenek meg arról, hogy valamin a szeméremnek is van tudománya, épen ugy a szabadságnak is megvan a maga szemérem, melyet még a legmegengedettebb dolgokban is szorosan meg kell tartaniok.

Ha e morált az utolsó tanács dacára nagyon engedékenynek találják, bocsássák meg a filozofusnak, a ki dolgozó szobájából ritkán lép ki, s az emberi természet jóságát oly lángolóan ohajta, hogy szivesen elhitteti magával, hogy az a valóságban is olyan jó. Mennyivel inkább megengedhető egy ilyen

illusio, midőn egy ifjú leány, a természet e kedves teremtménye forog kérdésben, hol a rossz iránt való természetes hajlam feltételezése valóságos istentelenség volna.

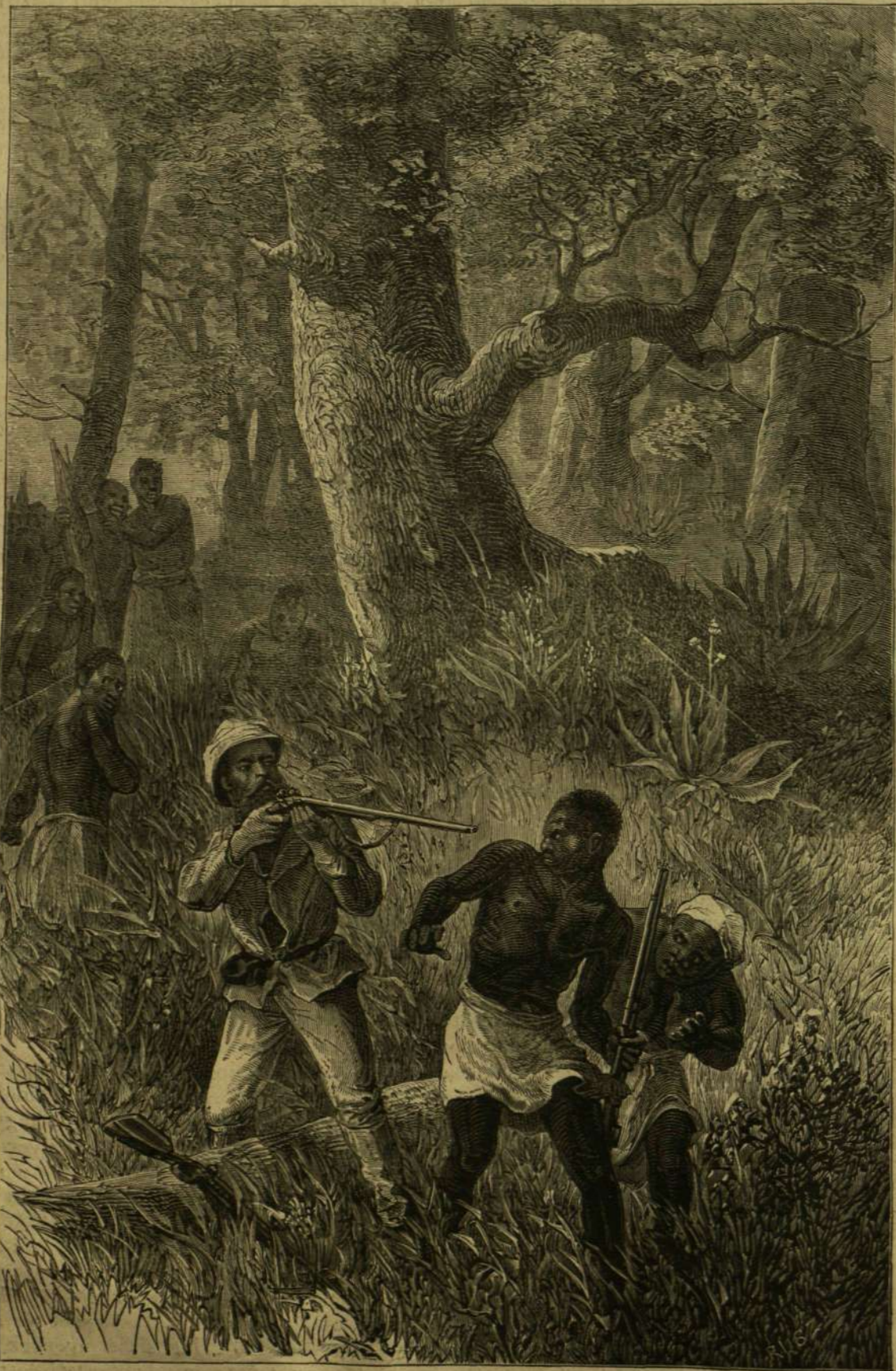
Azonban ez elvek mind terméketlenek és szerencsétlenek volnának, ha egy előre látó, gondosan örködő anyára nem volnának bizva, a ki leánya szívét a világ minden filozofusánál jobban ismeri, s e tudományát, melyet semmiféle leczke nem képes kipótolni, saját anyai szeretete isteni gyöngédségéből merítette. | *Sámi Lászlóné.*

Stanley utazása Livingstone fölkeresésére.

III.

Azt az őszinte örömet, melyet Stanley és utitársai a Tanganika-tó láttára éreztek, mikor már tudták, hogy majdnem tíz hónap óta tartó veszélyes bolyongásuk céljától, Údzsidzitól nincsenek távol, igen természetesnek fogjuk találni, ha elgondoljuk, hogy mennyi félelmet, kényelmetlenséget, nélkülözéseket és fáradságot kellett utközben kiállniok. Még ha csupán az elemekkel, a benszülött vad népekkel és a különböző nemű betegségekkel kellett volna küzködniök, csak megjárta volna, de gyakran megesett, hogy Stanley ellen saját emberei is föllázadtak, mikor aztán egész erélyére s lélekjelenlétére volt szüksége, hogy a helyzetnek ura maradjon. Egy ilyen lázadást, mely a Gombé folyó partján akart kitörni ellene, a melyet azonban szintén sikerült még idejekorán elfojtania, igen érdekesen ír le Stanley.

„Október 5-kén,“ — írja Stanley — „egy nagyzerű és pompás parkba érkezünk; beláthatatlan terjedelmű zöld pázsit volt az, melyet itt-ott sötétebb színű cserjések díszítettek s közülök egy-egy hatalmas és meglepően szép fa emelődött magasba eleven zöld lombkoronáját. E díszes park mélyebb közepén a Gombé folyam hőmpolygató lassu és a „maszika“ miatt még nem egészen tisztá hulláma; a síkságot szegélyező apró halak tetejéről hatalmas bivaly-, zebra-, zsiráf- és antilope-nyájuk sorjázta lefelé, melyek láttára különben is heves vérem kétszerte hevesebbé lőn. E hely valóban a vadászok paradicsoma volt. A három nap alatt, míg ott tartáztunk, két bivalyat, két vaddisznót, egy zebrát, három szarvaast, három tuzokat, nyolcz gyöngytyukot, egy gödényt (pelikán) s két sast hoztak embereim a táborba, nem is említve a két silurust (hal), melyet a Gombéban fogtunk. E sok szép vad legnagyobb részét azonnal megfűstöltük; most már daczolhattunk a sivatagabb vidékekkel, — volt ennivalónk elég.“

Stanley afrikai utazásából: Lázadás a Gombé folyó mellett.

félóra mulhatott el s ime az én karavánom egyszerre csak megállott, a máhakat ledobták s embereim dühösen lármázní és hadonászni kezdtek. Erre aztán én is elkaptam Szelim arab szolgám kezéből a puskámat, erősen megöltöttem golyóra, elővettem 16 lövetű revolveremet és egyenesen a lázongó csapat felé indultam. Embereim szintén előragadták fegyvereiket; kettő közülök, a kik egy fejjel kiláztottak a nyüzsgő hangyabolyból, puskáját az utra, tehát felém irányozta. Egyikük Asmani, a kalauz, kit Unyanyembében fogadtam föl — valóságos óriás, ki saruk nélkül is volt hat láb magas, széles vállai rendkívüli erőt árultak el; a másik Mabruki,

Asmani testi lelki jó barátja. Mentem czélba vettem őket s parancsolám, hogy jöjjenek közelebb és adjanak számot lázongó magukviseletéről. Asmani oldalra sompolygott felém, mosolyt tetetve, de láttam, hogy szemeiben gyilkos szándék tüze lobog. A másik hátam mögé lopózott s régi divatu muskótájának serpenyőjébe löpört öntött. Ekkor hirtelen hátra fordultam s fegyverem csövét alig két lábnyi távolságból homlokára szegeztem; ezután ismét Asmanira tekintve parancsolám neki, hogy fegyverét azonnal tegye le s ujjamat fegyverem ravaszára illesztém. Soha ember ily közel még nem volt a halálhoz, mint Asmani e néhány perc alatt. Nem ohajtám vérét ontani s meg akartam kísérteni mindent, hogy azt elkerülhessem, de ha most nem sikerül megfékeznem e gazembert, oda lett volna minden tekintélyem. Karjait föl emelte, hogy czélba vegyen; — életének utolsó perce lett volna ez, ha Mabruki, Speke egykori hű szolgálója, hirtelen ki nem csavarja kezéből a puskát, izgatottan fölkiáltva:

„Nyomorult! hogy mered uradra fogni fegyveredet?“ Ekkor Mabruki lábához vetve magát kért kezdet, hogy kegyelmezzenek meg Asmaninak. „Minden jól van már,“ — mondá — „szó sincs többé semmi zugolódásról; mindnyájan elmennek ők a Tanganika távához minden szó nélkül, és Inshallah!“ — tévé hozzá — „fel fogjuk találni az öreg Musungut (Livingstone) Údzsidziban.“ — „Szóljatok emberek, ti szabad emberek, ugy-e el fogunk menni, egészen a Tanganikáig zugolódás nélkül?“ — „Ay Wallah! Ay Wallah! Bana yango! Hamuna manem myini!“ — a mi szószerint fordítva annyit jelent, hogy: „Isten bizony! isten bizony, uram! Nincs egyéb szavunk!“ — kiáltá mindenik. — „Kérj bocsánatot uradtól, ember, vagy pusztulj innen!“ — mondá ekkor Mabruki Asmaninak; — mit Asmani mindnyá junk meglegedésére meg is tett.“

Ha ez alkalommal Stanleyt rettenthetetlen bátorsága s lélekjelenléte csak egy pillanatra is cserben hagyja, nehezen látta volna meg valaha Livingstone-t és a civilizált világot. Így azonban szerencsésen elérték a Tanganika tavát s a partszéli hegyesek nyugoti lejtőjén aláérezkedve, csakhamar Údzsidzi város kikötője tárult ki előttük. „E nagyzerű pillanatban“ — írja Stanley — „nem gondoltunk többé ama száz meg száz mérföldekre, melyeket fáradságos utazásunk alatt át kellett barangolnunk, ama száz meg száz hegyre és dombra, melyeken föl és le kellett mászkálnunk, ama rengeteg őserdőkre, a melyekben oly gyakran tévelyegtünk, a cserjésekre és bozótokra, melyek bőrünket és ruháinkat megtépdésék, a kopár sós lapályokra, melyek lábainkat feltördelték, a forró napra, mely torkunkat és tüdőnköt annyiszor eltikkasztá, szó-

A „Northfleet“ elsüllyedése. (1872. január 22.)

Balesetek, elemi csapások.

(A farsang utolsó napján) Budán egy házi- bál alkalmával egy fiatal ember táncközben egy- szerre öszerezte magát, s táncosnőjét is magával rá- toltta. Az ifjú szélhűdés érte, s életéhez kevés a remény. A táncvizsgálat és szomorú eset folytán természetesen félbe szakadt.

(A szénbányász) A ferencvárosi nagyfő- utczá- ban Obrovazky Ferencz hentesmesternél csütör- tőken este a szakácsné és szolgáló vasaltak s lefekvés előtt a köszönnel melegeit kályha csö- vét elzárták. Reggel a gazda mindkettőt eszmé- letlen állapotban találta. Rögtön orvosért kül- dött, ki a szolgálót (Kütele Teréz) életre hozta, de a szakácsné (Unger Johanna 26 éves, egy két éves leány anyja.) a fajtőzszénbányász áldozatául esett.

Mi újság?

(A képviselőházból) A közoktatásügyi bud- get tárgyalása foly. Trefort miniszter beszéde óta többek közt Molnár Aladár, Schvarcz Gyula, Vécsay Tamás, Zichy Antal beszédek tartalma- sabbban, s mindenekelőtt Csengery Antal, ki ismét egy olyan szakbeszédet mondott, a minők az angol parlament nevezetes szónokait szokták jellemezni. Az általános vita febr. 27-dikén véget ért, s ez után a ház elfogadta Irányi Dániel ha- tirozati javaslatát, mely a vallás szabad gyakor- lásáról és a polgári házasság behozataláról szóló törvényjavaslatok előterjesztésére kívánja a kor- mányt utasítani. 61 szavazat volt az indítvány mellett; 39 ellene. A ház így kimondta a polgári házasság megalkotásának szükségét.

(A színházi enquete) első ülésén febr. 24-én a meghívottak közül mindössze hatan jelentek meg; ötön kiléptek a bizottságból, három tag gá- tolván volt a megjelenésben. A megjelentek elha- tározták, hogy miután a belügyminiszter lemond- dott, addig nem fognak hozzá a munkához, míg az új miniszter is föl nem hívja erre őket.

(A pesti magyar dalszínház) ügyében a nem- zeti színház igazgatója által gr. Lónyay Meny- hért volt miniszterelnökhöz tett előterjesztés nyomtatásban megjelent. Az igazgató, azon ismert érvek kifejtése után, melyek a dalműnek a drá- mától elválasztását követelik, az új dalszínház helyéül eddig kiszemelt hat pontot sorolja el, ugymint a sugárút kezdete, a Huszár-féle ház helye, a régi színház-tér, az ország-út és hatvani- utca, valamint az újvilág-utca sarka, a Wodia- nor-féle ház a szomszéd házcsoporthal és a Károly- lak tanya hátsó része. Báró Orczy a két utóbbinak egyikét javasolja választani.

(Az új nagy várnagy) még az ideai tavasz folytán elkészül annyira, hogy az épületbe az illető hivatalok már augusztus elején beköl- tözködhetnek. Itt lesznek ugyanis a m. kir. pesti pénzügyigazgatóság, az adóhivatal, a várnagy- hivatal stb.

(Hunfalvy Pál) jeles nyelvűbúvárunkat, a berlini tud. akadémia tagjává választá. Ily kitün- tetés még nem ért magyar embert a berlini aka- démia részéről.

(Ajándék a király részére.) Bécsben az osztrák muzeumban igen csinos mintája van ki- állítva ama bárkának, melyet gróf Batthyány Edmund Angliában a király számára építtetett. A bárka a Viktoria királynő használatára épített disz-hajó mintájára készült, s már csak azért is igen érdekes, mert egészen úgy van felszerelve, mint ama mentő-csónokok, melyek Nagybritánia partjain a hajótörést szenvedettek megmentésére szolgálnak. A bárkára víz nem képes behatolni, s arról is gondoskodva van, hogy zivatrok alkalmá- val el ne merüljön, miután levegővel töltött osztályai vannak, melyek mindig a víz felszínére emelik.

(Jótevény hagyományok.) Gründler Endre pécsi ácsmester 50,000 frtnyi vagyonát jótevény- célokra hagyományozta. A pécsi beteg ápoló

intézet 2 ötdödöt, az árvaház, a létesítendő szere- tetház, s a realiskola ösztöndíj alapja egy-egy ötdödörést kapnak. 300 forintot pedig Szepessy Ignác egykori pécsi püspök emlékszóbrára ha- gyott.

(Esküvő.) A pesti izraelita templom vasár- nap tömve volt dr. Löw Tóbiás kir. főügyési he- lyettes s Hirsch Emma k. a. esküvőjén. Az es- ketét a vőlegény atyja: Löw Lipót szegedi fő- rabbi végezte.

(Eljegyzések.) Gr. Lónyay Menyhért fia, ifjabb gr. Lónyay Menyhért jegyet váltott For- gách Kálmán leányával Forgách Margit grófnővel. — Péter Pál laczházi orvos e napokban jegyezte el Budaházi Izabella k. a. t. Debrecezenben.

(Gyöngyössy Mátai Laura asszony) e hó közepe táján Kassára megy vendégszere- pelni, hol a közönségnek mindig kitüntett ked- venceze volt.

(Reményi Ede) Kairóban az alkirály leá- nyának menegzője alkalmával hangversenyt rendezett és ezért az alkirály — mint írják — „mesés honoráriumban“ részesíté.

(Katonai ügynökség.) Benedek Gyula szab. áll. honvéd főhadnagy egy m. k. honvéd katonai ügynökségnek Pesten felállítására engedélyt nyer- ven — irodáját Pesten ország-út 8-ik szám alatt megnyitotta. Bécsnek már régóta van ilyen inté- zete, s itt sem lesz fölösleges.

(Róza Sándor halálát) jelenté több vidéki lap. A hírhedt rablóvezér azonban él, még pedig azon reményben, hogy a király kegyelmé- ből még valaha élve hagyja el a börtönt. Hanem egy ugyancsak Róza Sándor nevű becsületes fu- varos halt meg Szegeden.

(Halálosok.) Kiss Ferencz, 1848-ki hon- véd alezredes, az utóbbi években pedig hadtani tanár a pesti egyetemen, Meránban febr. 1-én mellbajban elhunyt. — Serleghy Vilmos, 1848/49- diki honvédorvos, utóbb járási orvos, közelébb hunyt el Kőrösmezőn. — Bonyhádi Perczel Imre nyugalmazott királyi tanácsos, Perczel Bélának, a képviselőház alelnökének testvére, febr. 25-én huny el 68 éves korában. — Pets Vilmos vegyész febr. 22-én hunyt el 62 éves korában. — Fischer Üdön, köz- és váltó-őrkövéd, képzett fiatal ember, Pécsen 29 éves korában meghalt.

(Igazítás.) Lapunk 7-ik számának „Iro- dalom“ rovatában a Magyar nyomdászat 400 éves jubilaumáról szóló közleményben tévedésből volt Heltai nyomdája említve, Hess Andrásé helyett, miután ez utóbbi nyomdájában készült 1473-ban az első nyomtatott könyv Magyarországon: az ugynevezett „Chronicon Budense.“

(Az Anker) 1873-ik év január havi üzletkimuta- tása. — E hóban a társulathoz benyújtott összesen 724 bevallás 1,078,529 frt biztosítandó összeggel, és pedig: 457 bevallás 762,860 frttal halálesetre, és 267 bevallás 315,669 frttal életesetre. Kiállítva lón 457 kötvény 353,992 frttal halálesetre, és 318 kötvény 624,305 frttal életesetre; összesen tehát 775 kötvény 978,565 frttal. A havi bevétel volt 122,989 frt haláleseti díj, és 107,575 frt betételekben, összesen: 230,565 frt. A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekről kiíratott 4 613,656 frt, és az 1872-ik tudlési társulás (Associatio) eredménye 605,146 frt volt, mely összeg 732 tag közt aránylagosan felosztott.

Nemzeti színház.

Péntek, febr. 21. „Báró és bankár.“ Eredeti szomorú- játék 3 felv. Irta Hugó Károly. Szombat, febr. 22. „Hunyadi László.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Erkel Ferencz. Vasárnap, febr. 23. „A stricke.“ Népszínmű 3 felv. Írták Szilgietti és Balázs S. Hétfő, febr. 24. „Babagas.“ Színmű 5 felv. Irta Sar- dou; ford. Deák Farkas. Kedd, febr. 25. „Fasut.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Gounod. Szerda, febr. 26. „Szentiván-éjtelom“ Színmű 5 felv. Irta Shakespeare; ford. Arany János. Zenéjét szerz. Mendelssohn F. Csütörtök, febr. 27. „Rigoletto.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Verdi.

Szerkesztői mondanivaló.

— O. L. „Ne adj nekem“ stb. Sajnáljuk, de ezekről sem lehet mást mondanunk. A mi szempontjaink mások, mint az említett lapoké.

— Pest. Z. Sem a fordítást, sem az eredetit nem használhatjuk. Az ígéretek néve csak annyit, hogy addig ne küldjön többet, míg ilyen sorokat ír: „Töle pedig hoz könygyöngy.“

— Ipolyagh. F. J. A kérdezett jéggyártó gépek árusítása helyéről nincs tudomásunk.

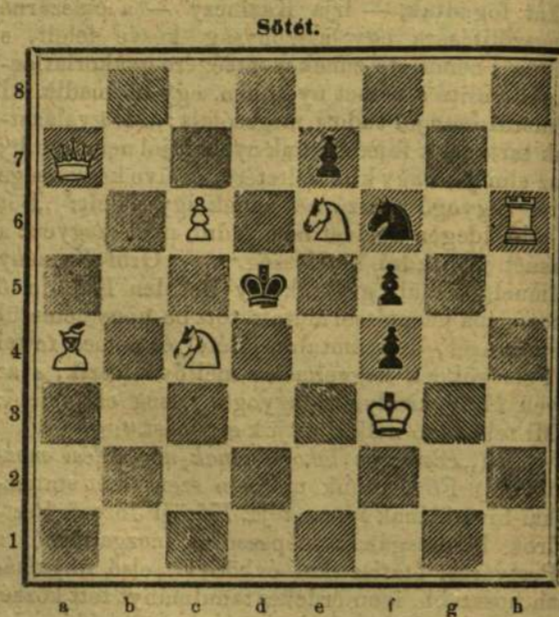
— Eger K. B. A küldötteket felhasználjuk.

— B. F. B. G. Az „Egy gondolat“ gondolatnak még csak megjárta, de versnek — már a más.

— Szeged. S. A. Az igazítást megtettük. Az alkalmi szemponthoz mért történeti közleményt szívesen vesszük.

SAKKJÁTÉK.

692-ik sz. f. — Goebtől (Strassburgban.)

Világos indul s a második lépésre mattot mond.

A 687-ik számú feladvány megfejtése. (Pap Dezsőtől Miskolczon.)

- VII. Söt. 1. Va1-a8 Kd3-e2:(a) 2. Va8-e4 Ke2-f2 3. Fe8-e1 mat. VII. a. Söt. 1. ... Kd3-e3 (b) 2. Bh1-h3 Ke3-e2:-f2 3. Va8-f3 mat. VII. c. Söt. 1. ... Kd3-e2 (c) 2. Bh1-cl Ke2-b3 (d) 3. He2-d4 mat.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Miskolczon: Czenhe József. — Gelsen: Glesinger Zaig- mond. — Szalmadrot: Vas János. — Újfalun: Farkas Fe- rencz. — Sárospatakon: Gévez Károly. — Kecskemén: Galambos László. — A pesti sakk-kör.

Nyilt-tér.

Azienda Assicuratrice.

Intézetünk t. cz. biztosított közönsége értesít- tetik, hogy az 1873. évre az évdíj után

29¹⁰/₂ nyeremenyosztalék

esik, mely alólt képviselőség pénztáránál (Pest, belvány-utca 8-ik szám, 1-ső emelet) mindenkor felvehető.

Az Azienda Assicuratrice

magyarországi képviselősege

Lichtenberger. Thaly.

TARTALOM.

Gróf Szapáry Gyula (arckép). — Hübele Balázs. — A leánygyermek nevelése (vége). — Stanley utazása Living- stone fölkeresésére, III. (képpel). — A „Northfleet“ el- süllyedése (képpel). — Petőfi családias költeményei, II. — Egy magyar tengerész naplóképpel, V. — Bessmer új ta- lálmányu hájótérme (három képpel). — Egyveleg. — Tar- haz: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Ipar, gazdaság, kereskedelem. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondaní- való. — Sakkjáték. — Nyilt-tér. — Heti-naptár. Felelős szerkesztő Nagy Miklós (L. magyar-utca 21. sz.)

Elfizetési feltételek: A Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csúpan Vasárnapi Újság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csúpan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszer használt petít sor, vagy annak helye, egyszeri iktatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többeszeri iktatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad Bécsben: Ooppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haussenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 3. — Bélyegdíj, külön minden iktatás után 30 krajczár.

A spanyol köztársasági kormány elnöke.

A három latin fajban megvan az a kö- zösség, mely őket a föld minden egyéb népétől megkülönbözteti, hogy bennük van a legtöbb élet, ők csinálják a legtöbb tör- ténetet. Más népek vagy egyáltalán nem szer- retnek sokat gondolkozni, mint például jobbadán a keleti népek, vagy ha az elmélet iránt különös hajlammal bírnak, nehézsé- gekkel teszi őket a tépelődés, mint egyebek közt az angolokat és németeket. Eleven, legsebesebb gondolkozási képesség és lázas cselekvésvágy a latin fajokban egyesül csu- pán, s egyiknek-egyiknek története annyi dolgot ad Kliónak egy évtized alatt, mint a tespedő, szentve- len Ázsiáé egy némely félszázad alatt.

Majdnem az a különbség köztük és a többi népek közt, mint a játszó színészek és a néző, hallgató, helylyel-közrel tapsoló közönség közt, mely- nek egy-egy csoportja olykor aztán szintén megkívánja a világot jelképező deszkákon való szereplés dicsőségét, és föllép maga is nagy ritkán, mint műkedvelő.

A hasonlatot tovább fűzve, úgy tetszik, mintha még a kü- lönböző szerepköröket is meg lehetne különböztetni a három fő szereplő egyénisége szerint. Az olasz a szerelmes, a spa- nyol a cselszövő, a francia a hős.

E szerfölötti lázas tevé- kenység századokon át, és még ki tudja meddig, legérdekesebb egyéniségekként tünteti föl a latin fajokot, s cselekvéseik még mindig irányadókul te- kinthetők a többi népekre, melyek az ő fölsőbbiségüket önkéntelen elismerik.

A mint egykor a művészet és tudományosság terén, úgy az utóbbi században a társadalmi és poli- tikai alakulás terén gyakorolják hatásukat, kezdeményezéseikkel. Mig a német és angol csak száraz elméleteket állítanak föl és köny- veiket írnak a demokrácia, aristokrácia, monarchia és republikánizmus előnyeiről

és hátrányairól, addig ők azt azonnal tetteleg és kisérlik. Elesnek meg fölkelnek, ku- darcot, majd meg dicsőséget aratnak, de büszke önérzettel mondhatják, hogy buká- saikban is megvan a tanulság haszna, és voltaképen még a mi visszaesésnek látszik is, haladásnak vehető az emberiség, illetőleg világrészünk történelmében.

Ezen szempontból tekintve a legújabb spanyol fordulatot is, akár tartós az ott be- állt változás, akár csak rövid átmenet, min- denesetre érdekes és fontos az reánk nézve. Eszünkbe jut az a híres vezér, a ki nem

FIGUERAS ESTANISLAO.

kitartása jutalmat aratót és végre le is győzte azt. A köztársaságot majd itt, majd amott leveri Európában a régibb gyökerű monarchia, de a körülmény, hogy időnként ismét fölemeli fejét, és nem enged, azt engedi sejtünk, hogy elvégre mégis ez új esz- ményé a jövő, s addig harcol, nem törődve az időnkénti vereségekkel, míg a monarchia minden fegyverét elszedi, eltanulja a vele való vívást, és végre legyűri az elavult rendszert, leteríti az elaggott óriást.

E küzdelemben szerencsés tényezőként szerepel ama vérrokonság, mely a három latin fajban az együttesség ér- zését mintegy önkéntelen föl- kelti. A mint az egyik a köztársasági népszerűt zászlóját kitiitja, a másik kettőben ösz- tönyszerűleg föltámad a gon- dolat, hogy ebben neki is kö- vetni kellene. Ez a hajlam a köztársasági kormányalak meg- alapítása iránt viszont a többi hatalmakat inti együttességre a három latin fajjal szemben, s ennek tudata csak nagyobbítja közöttük a szövetség természetes szükségének érzetét. És ha Olaszország e percben türi a monarchiát, az csak onnan van, mert oly királya van, kit népe maga is köztársasági ér- zelműnek tart, s ki csak azért viseli a koronát, mert a nem- zeti egység megőrzésére ezt egyelőre szilárdabb kapocsnak tekinti, de különben a rendszer máris annyira a népuralomra van fektetve, hogy úgy szólván csak a czimben van a külön- ség. És már ez is nagy haladás, és akármit mondjanak is a latin fajoknak a köztársasági kormányalakkal nem egyező erkölcsi egyéniségéről, annyi tény, hogy a köztársaság min- denekelőtt az általános mű- veltség egy bizonyos magas színvonalát föltételezi, és a latin fajok azok, melyek e színvonalat legelőbb elérték, annál fogva ha természetesnek látszhatik is, hogy a ke- gyelemdíjés majd a többi — német, angol s szláv — fajok adandják meg a monar-

HETI-NAPTÁR.

Honap-és hetinap	Katholikus és protestans naptár		Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	N a p			H o l d		
	Márczius	Márcz. (6)			Adar Ro.	hossza	kél	nyug.	hossza	kél
2 Vasár	E I Simplicius	El Invocav.	18 G Zsib. v.	3 Lzruh	341 58 6 42 5 45	20 46 8 28 10 15				
3 Hétfő	Kunegunda	Gunda	19 Vajash veg.	4 Lzrael	342 58 6 40 5 46	34 41 8 44 11 32				
4 Kedd	Kázmér	Kázmér	20 Leo püspök	5 Lzszak	343 59 6 49 5 48	48 17 9 9 regg.				
5 Szerd.	Adorján Kautb.	Ad. Jenő	21 Timotenus	6	344 59 6 36 5 49	61 27 9 37 0 49				
6 Csüt.	Frigyos	Frigyos	22 Eugenia	7 B. Mó. h.	345 59 6 35 5 51	74 7 10 14 1 59				
7 Pént.	Jézus tövis k. †	Felicitás	23 Polikárp	8 Eső ünn.	346 59 6 32 5 53	86 34 10 59 3 1				
8 Szom.	Istenes János †	Zoltán	24 Zilemon	9 S. Zabor	347 59 6 30 5 54	89 45 11 52 3 56				

Hold változása. 3. Első negyed 6-án reggeli 2 óra 41. 2. perczok.